І чужому научайтесь,
І свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City 3, N. J.
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
— Тел. з Ню Йорку: — BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-3337

РІК LXXI. Ч. 152 TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 15-го СЕРПНЯ (AUGUST) 1964 No. 152 VOL. LXXI

ПАЛАТА РЕПРЕЗЕНТАНТІВ ПРИЙНЯЛА 965-МІЛЬЙОНОВУ ПРОГРАМУ ВІДНОВИ МІСТ

Вашингтон. — Під час засідання в дні 13 серпня ц. р. Палата Репрезентантів схвалила асигнувати 965 мільйонів долярів на житлове будівництво і віднову житлових будинків по великих містах. Прийнято законопроєкт в цій справі 308 голосами проти 68. Програма включає 50 мільйонів долярів на відновлення чи направу житлових будинків по великих містах, непридатних тепер для мешкання і призначених здебільша на зруйнування. Власники таких домів одержуватимуть довгоречинцеві федеральні позики, проценти від яких будуть дуже низькі, всього 3%, і сплата яких розкладена на 15 літ. З допомогою цих позик вони могтимуть довести вдержувані ними будинки до відповідного для житлових цілей стану. Програма передбачає також додаткових 600 мільйонів долярів дотацій на здійснення завдань встановлених в урядовій програмі віднови міст. З допомогою цих федеральних фондів мають побудувати 35,000 нових мешкальних домів з низьким чиншом. Крім того передбачено 150 мільйонів долярів на позики на розбудову для сільського житлового будівництва. Передбачені законопроєктом заходи в різних ділянках житлового будівництва мають бути здійснені протягом одного року. Подібний законопроєкт був затверджений Сенатом ЗДА ще 31 липня цього року, і в урядових колах сподіваються, що обидві редакції законопроєкту — і сенатська і палатна — будуть узгіднені й остаточно затверджені ще перед закінченням поточної сесії Конгресу, значить, ще цього року. Прийнятим в Палаті Репрезентантів законопроєктом авторизовано також 75 мільйонів долярів на низькопроцентові позики на будівництво домів для старших і нездатних до праці осіб.

Цього самого дня і в Сенаті і в Палаті Репрезентантів почалися дебати над справою визначування дистриктів для вибору членів стейтових леґіслятур, спрямовані проти рішення Найвищого Суду, який встановив, що згадані дистрикти мусять мати в основі рівну кількість населення. Палатна комісія правил і засобів схвалила 10 голосами проти чотирьох новий законопроєкт в цій справі, який в засаді касує рішення Найвищого Суду. Демократичний спікер Палати Репрезентантів Джан Б. МекКормик заявився проти такого законопроєкту, але більшість демократичних конгресменів обстоює його проведення. З цього приводу в конгресових колах сподіваються затяжних дебат і навіть обструкції.

През. Джансон плянує призначити Шрайвера керівником програми боротьби проти вбогости

Вашингтон. — Президент Джансон заявив на прийнятті, влаштованому в четвер 13 серпня ц. р. для представників 75 американських коледжів й університетів, що він задумує наіменувати на керівника затвердженої Конгресом урядової програми боротьби проти вбогости Сарджента Шрайвера, теперішнього керівника американського Корпусу Миру — акції, започаткованої ще президентом Кеннеді. Шрайвер очолював групу спеціялістів і дорадників, яка випрацювала проєкт програми боротьби проти вбогости й керувала всією акцією для проведення відповідного законопроєкту в Конгресі. Допомагав Шрайверові в цій акції, як і в опрацюванні цілої програми вашингтонський адвокат Адам Ярмолінський, відомий із своїх ліберальних поглядів, що його усунення домагалися деякі конгресмени, закидаючи йому пов'язаність з лівими колами і тенденціями. До весни цього року Ярмолінський був спеціяльним асистентом секретаря оборони Роберта МекНамари. В політичних колах сподіваються, що Шрайвер прийме номінацію на керівника програми боротьби проти вбогости, невідомо тільки, чи він залишиться й далі на становищі керівника Корпусу Миру.

Джансон ставиться прихильно до кандидатури Роберта Кеннеді на сенатора з Ню Йорку

Ню Йорк. — Згідно з інформаціями одного з демократичних провідників у Ню Йорку, президент Джансон заявився за кандидатурою теперішнього генерального прокуратора ЗДА Роберта Кеннеді на демократичного сенатора з Ню Йорку. Про це сповістив президент Джансон провідників Демократичної партії в Ню Йорку, як також нюйоркського посадника Роберта Вагнера, під час свого перебування в цьому місті, куди він прибув для виголошення промови на річній конвенції Асоціяції Американських Адвокатів. На думку Президента, кандидування Роберта Кеннеді змінило б цілу виборчу листу Демократичної партії. Водночас із цим президент Джансон мав запевнити посадника Р. Вагнера, що він буде й далі вважати його демократичним провідником на терені Ню Йорку, авторитетом в усіх політичних і громадських справах. Роберт Кеннеді, не зважаючи на спротив з різних боків, зокрема на неґативне ставлення до його кандидатури деяких впливових газет таких, як „Ню Йорк Таймс", має — на думку політичних обсерваторів — уже досить голосів для забезпечення собі номінації на сенатора, для чого потрібно 573 голоси. Суперником Роберта Кеннеді в кандидуванні на сенатора Ню Йорку є демократичний конгресмен Стреттон, прихильники якого розгортають широку кампанію за його наіменування на сенаторського кандидата.

В АМЕРИЦІ

● Асистент державного секретаря, Томас Манн, повідомив у Вашингтоні, що в цьому році ЗДАмерики дали рекордово високу допомогу країнам Південної Америки в сумі 1.2 більйона долярів. Ці гроші використано для розвитку економіки тих країн, об'єднаних у Альянсі для прогресу, членом якого є і ЗДА.

● Асоціяція Американських Адвокатів — на своєму конгресі в Ню Йорку, відмовилася зайняти якусь позицію супроти проєкту нового іміґраційного закону, за яким мали б пускати до ЗДА людей не за національністю, а за фахом та запотребуванням американської економіки. Якщо того закону не буде змінено, то й далі перевагу матимуть в приїзді до ЗДА англосакси.

● Сенатор Беррі Голдвотер, кандидат на президента ЗДА від Республіканської партії, мав півторагодинну розмову з губернатором Рокефеллером, що її темою були питання партійної єдности.

КОМІТЕТ ПАМ'ЯТНИКА Т. ШЕВЧЕНКОВІ ПРИГОТОВЛЯЄ КІНЦЕВІ ПІДСУМКИ ПРАЦІ І ВИДАТКІВ

Ню Йорк. — Ще не цілком закінчена праця з будовою так величаво відкритого в дні 27-го червня ц.р. пам'ятника Кобзареві України Тарасові Шевченкові у Вашингтоні і ще немає кінцевих розрахунків з усіх прибутків і видатків, але Комітет Пам'ятника Шевченкові вже поступово приготовляється до цих кінцевих підсумків, як праці так зпливів і видатків, щоб своєчасно здати народові точний звіт. За початок цієї підготови до кінцевих підсумків можна б вважати наради Управи Комітету, які відбулися тут у приміщеннях Наукового Т-ва ім. Шевченка в четвер, 13-го серпня ввечорі. Нарадами проводив екзекутивний директор Комітету Йосип Лисогір, і в них, крім нього, взяли участь: заступник голови Комітету проф. Олександер Архимович, секретар д-р Ярослав Падох, касир Ігор Білинський, адміністратор Юліян Ревай та члени Управи — ред. Вол. Душник і ред. А. Драган. Коли мова про продовжувану працю біля пам'ятника, то саме тепер викінчується остаточне оформлення площі, на якій пам'ятник стоїть. Після викінчення всіх робіт, у підставу пам'ятника буде вмурована скринька з відповідними документами. Рівночасно — як уже інформовано — ведеться наполеглива праця при монтажі документального фільму з урочистостей відкриття пам'ятника, яку виконують два наші спеціялісти-фахівці: Юрій Тамарський і Ярослав Новицький. Деякі з членів Управи Комітету вже мали нагоду оглядати фрагменти цього справді монументального документального фільму, що робить кольосальне враження. Це повнометражний, кольоровий і звуковий фільм. Урочистості відкриття пам'ятника зафіксовано — як інформував приявний на нарадах режисер Тамарський — на довгій на приблизно 8.000 стіп фільмовій стрічці, з якої тепер і монтується мистецько документальний фільм для показу. На нарадах найбільше уваги приділено фінансам Комітету. Із звіту касира виходить, що Комітет по кінець липня ц.р. мав усіх разом 405,951.67 долярів впливів, з чого збірка на будову пам'ятника виносила $334,101.72, а дивіденди і відсотки від інвестицій зібраних сум принесли $ 23,297.78. Решту становили впливи з різних імпрез, які переважно балянсуються з видатками, хоча ще немає кінцевих розрахунків. З видатків найбільшу суму понад 200,000 долярів становить, очевидно, і сам кошт пам'ятника і його будови: будівничі, граніт, бронза, мистецькі і архітектурне виконання і т.д. В касі Комітету з кінцем липня було ще $129,677.09, при чому було ще ряд поважних рахунків до виплати. Комітет сподівається, що всі розрахунки будуть переведені в короткому часі й тоді Контрольна Комісія Комітету переведе основну перевірку всіх впливів і видатків та здасть народові точний звіт. Під час звітування і дебат з вдоволенням підкреслювано мінімальні адміністраційні видатки Комітету.

Стівенсон ставить Голдвотера поруч з Пейпінґом та називає їх „естремістами"

Ню Йорк. — Виступаючи під час вечері в готелі Валдорф - Асторія, на конвенції Американської Асоціяції Адвокатів, — постійний представник ЗДА при ОН, Адлей Стівенсон, порівняв сенатора Беррі Голдвотера з комуністичним Китаєм, твердячи, що вони в інтернаціональних питаннях рівнорядні „екстремісти". Він сказав, що ці екстремісти вимагають більш агресивної тактики, щоб нарешті перемогти один одного. Стівенсон заявив, що вони можуть принести нещастя. Як повідомляє „Ню Йорк Таймс" з 14-го серпня Стівенсон використовував у своїй промові сарказм і тому був „у власному стилі". Він ні разу не назвав кандидата на президента ЗДА від Республіканської партії, сенатора Беррі Голдвотера, його власним іменем, але учасникам конвенції було ясно, про кого йде мова. Стівенсон сказав також, що між СССР і ЗДА тепер існує „тактичне порозуміння", проти якого й виступає, як його рішучий противник, сенатор Б. Голдвотер.

Заворушення в Патерсоні продовжується

Патерсон, Ню Джерзі. — Вночі з 13 на 14 серпня гурти неґрів знову ворохобили в цьому місті, кидаючи „Коктейл Молотова" — пляшки з палаючою бензиною, а також каміння на кожного, хто мусів по справах проходити чи проїздити автом у їхній дільниці. Неґритянські безладдя в Патерсоні тривають вже три ночі підряд, дарма що посадник Френк Гревес ще раніше заявив, що він відповість „силою на силу". У сусідньому місті Елізабеті патрулювали вночі 200 поліцаїв і там до більших заворушень не дійшло. У Патерсоні живе яких 25 000 неґрів. 200 поліцаїв не дали збиратися неґрам у гурти. Але на деяких вулицях поліція була безсила справитися з заколотниками. В одно з авт влучило 50 пляшок з-під соди, але воно проїхало віддаль тільки на 150 ярдів. Одного чоловіка було поранено киненим на нього склом. Пляшки з палаючою бензиною летіли навіть на авто телевізійної студії АРС. Поліція заарештувала 15 дорослих та 8 неґрів - підлітків. Посадник Патерсону знову пообіцяв вдатися „до рішучої акції".

СУСТА візьме участь у Конґресі Американських Студентів

Кожного року в місяці серпні відбувається при одним з середньо-західних університетів конгрес американських студентів, що є членами Юнайтед Стейтс Нешинел Студент Асосієйшин (ЮНСЕЙ). У цих конгресах беруть участь також визначні учені, виховники і державні провідники. Тут студенти ЗДА намічують науково-академічні, всесвітні, та внутрішньо-національні напрямні для їхньої діяльности. Не зважаючи на далеку віддаль, цього року, як звичайно, СУСТА візьме участь в 17-ім Конґресі ЮНСЕЙ, який відбудеться в днях 16-27 серпня при Університеті Міннесота в Міннеаполісі, Мінн. Богдан Футей, президент СУСТА, і Ярко Підгайчак, голова УСГ, Міннеаполіс, будуть репрезентувати українське зорганізоване студентство Америки. Завданням СУСТА є поінформувати провідників американських студентів про діяльність українського студентства, про українську справу та про небезпеку всіх ідей, які шкодять справі визволення поневолених Москвою народів.

● Євангелицька Церква в Західній Німеччині офіційно виступила проти законопроєкту, за яким дозволяється переводити аборти жінкам, що були зґвалтувані. Той законопроєкт зголошено, як одну з точок змін західньо - німецького карного права. Проте Євангелицька Церква заявила, що вона розуміє розпуку жінок, які впали жертвою насилля і тому погоджується на звільнювання таких жінок від вини за злочин убивства плоду.

Сенат проти будь-якої допомоги від ЗДА для Індонезії

Вашингтон. — Сенат прийняв 62 голосами проти 28 резолюцію, зголошену сенатором Джаном Тавером, республіканцем із Тексасу, яка доручає Урядові припинити всяку дальшу допомогу Індонезії, включно з вишколюванням індонезійських вояків. Тепер к. 200 індонезійців дістають в різних таборах в Америці військовий і поліційний вишкіл. Цю резолюцію прийнято в ході дальших дебат над законопроєктом про признання $3.3 біль. закордонної. Цей законопроєкт належить до тої законодатної програми, яка мусить бути виконана перед 22-им серпня ц.р., на котрий-то день передбачено закриття цієї сесії Конгресу. Якщо ця програма не буде вичерпана, то сесія буде тільки перервана на час конвенції Демократичної партії і після неї знову скликана. Прихильники припинення допомоги Індонезії звертали увагу, що закордонна політика індонезійського президента Сукарна йде цілком по комуністичній лінії та що, зокрема, Сукарно не погодився на припинення партизанської війни проти Малайзії, всупереч мировим посередницьким заходам ЗДА, Філіппін, Сіяму й інших країн. Сенатор Еверетт Дірксен пригадав, що Сукарно заявив на великому вічі: „до чорта з американською допомогою!"

Західній Берлін відзначував жалібними поминками 2-річчя „муру ганьби"

Берлін. — В минулий четвер 12 серпня минуло акуратно три роки від часу, коли тисячі робітників, зігнані східньо - берлінською комуністичною поліцією, несподівано здвигнули мур вздовж внутрішньо - берлінського кордону, що — за Потсдамським договором — поділив був те місто на західню частину із трьома зонами і східню — підсовєтську зону. Від того часу комуністи щораз скріплювали той внутрішньо - берлінський мур, відомий серед німців та в усьому вільному світі, як „мур ганьби". Він простягається на 9.3 милі (загалом східньо - західній німецький кордон в обширі Берліну має 28 миль довжини), вздовж яких збудовано 232 бункри та 165 стежних веж для східньо-німецького війська і поліції. Не зважаючи на здвигнення „муру ганьби" — 19 705 східніх берлінців втекли на захід, включно із 1 633 сторожами муру, але водночас 52 особи заплатили життям своє намагання втечі. Біля пам'ятників у честь отих жертв комуністичного терору відбулися жалібні маніфестації. Вони пройшли здебільша мирно і спокійно, згідно із закликом, що його проголосив посадник Віллі Брандт, який, між іншим, доручав 2 200 000 мешканців Західнього Берліну в означену пору, на знак, даний всіма західньо - берлінськими дзвонами, перевести „годину мовчанки": під час тієї години припинено в Західньому Берліні ввесь вуличний рух і торгування у склепах. Тільки кількасот молоді не повинувалося тому закликові до мовчанки і спокою і вирушили на місто з ворожими комуністам транспарантами, але поліція не допустила до будь-якого порушення спокою.

Конго хоче вербувати наємних військовиків для війни проти партизанів

Леопольдвіль. — Конголійський прем'єр Мойсе Чомбе схиляється буцім-то до думки, щоб вербувати газетними оголошеннями військових наємних добровольців з країн Західньої Европи до конголійської армії. Мойсе Чомбе робив це, коли був президентом провінції Катанґи яку проголосив був самостійною республікою і збройно боронив оаме отакими наємними військовиками, між якими найбільше було бельгійців і німців, вояків з останньої світової війни. Мойсе Чомбе неофіційно довідувався, чи деякі африканські країни, передусім Ніґерія і Етіопія, не прислали б йому з допомогою свої військові частини для війни проти комуністичних партизанів, які заволоділи вже великими теренами. Однак Чомбе є дуже непопулярний серед африканських лідерів і не має великих шансів дістати від них допомоги. А що Бельгія ні ЗДА не хочуть ангажуватись своїми вояками у конголійській війні, а теперішня конголійська армія здеморалізована і не має почуття дисципліни, ані не хоче воювати, то єдиний ратунок: — у платних добровольцях з Европи. ЗДА вислали конголійському урядові 4 великі транспортні літаки для скорого перекидування війська проти партизанів і буцім-то готові дати зброю та виряд формаціям, створеним із наємних вояків. Те саме буцім-то готова зробити Бельгія, яка, як колишня колоніяльна володарка в Конго найкраще знає тамошні відносини. Однак бельгійці, лякаючись за своїх земляків на території, опанованій вже партизанами, бояться приділювати своїх старшин до державних антикомуністичних формацій.

Представниця СФУЖО візьме участь у Конґресі Міжнародного Жіночого Союзу

Філядельфія. — Дня 5. серпня 1964. р. д-р Наталія Пазуняк, секретарка Світової Федерації Українських Жіночих Організацій (СФУЖО), відлетіла з Філядельфії до Европи. Пані д-р Пазуняк є делегованою на конгрес Міжнародного Жіночого Союзу, що відбудеться від 19 серпня до 1 вересня у Трієсті. Міжнародний Жіночий Союз — це одна з найстарших міжнародних централь, з якою українське жіноцтво утримує контакт від 1920 р. Гаслом Конґресу в Трієсті є — „Декларація Прав Людини, ідеал і здійснення."

Вшанували Основника Українського Пласту

Відень. — У Відні проживає основоположник українського Пласту професор д-р Олександер Тисовський. Не дивлячись на свій заавансований вік професор Тисовський не тільки активно інтересується справами Українського Пластового Уладу, але також бере участь в організованому житті українців Австрії. Він є головою УМХСлужби і головою КоДуС-у в Австрії та членом Управи Союзу Українців Австрії. Дня 9-го серпня ц.р. сповнилося проф. О. Тисовському 78 років трудолюбного життя. З нагоди цього дня народження вітали його напередодні перебуваючі у Відні пластуни-сеньйори скромною вечерою в одному з віденських ресторанів, а в неділю дня 9-го серпня делегація українських товариств і організацій Австрії, очолена сеньйором українських діячів Австрії проф. д-ром В. Залозецьким, вітала проф. О. Тисовського в його домі та склала йому найкращі побажання. Професор Тисовський разом із своєю дружиною і сином гостили делегацію обідом, який пройшов у милій, сердечній атмосфері.

ОН ВИШЛЮТЬ БІЛЬШЕ ВІЙСЬКА НА КІПР

Об'єднані Нації. — Генеральний секретар Об'єднаних Націй У Тант звернувся до держав, які дали свої військові частини до міжнародного війська, стаціонованого на Кіпрі, щоб вони збільшили свої контингенти. Тепер є на Кіпрі 6.269 військовиків під прапором Об'єднаних Націй, що на них складаються такі країни: Британія — 1.281, Канада — 1.101, Данія — 991, Фінляндія — 986, Ірляндія — 1.034 і Швеція — 810. Це військо має бути збільшене до 7.000 військовиків. У Тант діяв ніби за вимогою від команданта цього міжнародного війська, індійського генерала К. С. Тімайї, однак — за іншими вістками — той генерал висловився легковажно про плян збільшення його війська, вказавши на найбільшу перешкоду для здійснювання мирової місії міжнародного війська — у спутанні свободи його рухів кіпрсько - грецькими властями та в політиці кіпрсько-грецького уряду по відношенні до турецької національної меншини. Генерал Тімайя перевів тригодинну нараду з кіпрським президентом Макаріосом, командантом кіпрсько-грецького війська генералом Георгом Грівасом та кіпрським міністром внутрішніх справ і в ході тієї наради буцім-то приходило до гострої виміни слів. Хоча кіпрсько-грецький уряд погодився на вислання на Кіпр міжнародного війська Об'єднаних Націй для зберігання тамошнього миру, проте насправді — за твердженням тамошніх західніх кореспондентів — президент Макаріос, генерал Грівас і озброєні кіпрські греки вважають приявність міжнародних вояків на Кіпрі за зайвий клопіт і за перешкоду до приборкання силою кіпрських турків, що їх кіпрські греки вважають просто за бунтарів. Лідер турецької меншини на Кіпрі, формально кіпрський віце - президент, що його президент Макаріос відсунув — як і всіх інших турецьких міністрів — від участи в уряді, звернувся з закликом до мирової місії ОН на Кіпрі, щоб вона вимогла на кіпрських греках, щоб вони припинили економічний бойкот та повне ізолювання турецьких сіл, яким через те грозить голодова катастрофа. Зокрема річ іде про доплив води туди, що його перервали греки. Прем'єр Греції Георг Папандреу відповів в примирливому тоні на листа турецького прем'єра Ізмета Іноні в справі співпраці для тривкого замирення на Кіпрі. Він признав, що продовжування теперішньої непевної і напруженої ситуації на Кіпрі може довести до війни та обіцяв вплинути на кіпрсько-грецьку адміністрацію, щоб вона привернула доплив води і доступ харчів до турецьких осель на Кіпрі. Однак він відмовився інтервеніювати, щоб кіпрські греки вийшли з тих чотирьох турецьких сіл, що їх здобули в минулому тижні силою. Генеральний секретар У Тант викликав із Еквадору тамошнього дипломата Гальо Пляза Лассо, який деякий час був політичним репрезентантом Об'єднаних Націй на Кіпрі і тому добре знайомий з тамошніми відносинами. Після завершення тієї місії той дипломат вернувся до Еквадору. Викликання його до головної кватири ОН пов'язують з посиленими заходами знайти тривку розв'язку кіпрської проблеми.

Комуністичний Китай підтримав Північний В'єтнам проти ОН і проти СССР

Об'єднані Нації. — Совєтське представництво в Об'єднаних Націях повідомило президента Ради Безпеки ОН, що Північний В'єтнам відкинув запрошення його на наради Ради Безпеки у справі минулотижневих інцидентів в затоці Тонкіну. Комуністичний Північний В'єтнам був запрошений на внесок Совєтського Союзу, але у відповіді на те запрошення заявив, що Об'єднані Нації взагалі не мають права втручатися до справ В'єтнаму. Після того комуно-китайський міністер закордонних справ маршал Чен-і в листі до північно-в'єтнамського міністра закордонних справ „плакався на ЗДА й Об'єднані Нації та — посередньо — на Совєтський Союз, за те що в Об'єднаних Націях взагалі розглядається скаргу „американських агресорів" проти Північного В'єтнаму. Комуно-китайський міністер, з очевидним натяком на Совєтський Союз, „дивується", як будь-котра „соціялістична" держава може причинитись до „признавання доконаного факту американської агресії" у В'єтнамі. Тому, що Північний В'єтнам не належить до Об'єднаних Націй і з ними безпосередньо не комунікується, то його образливе для ОН становище передав офіційно совєтський амбасадор.

Колишній щпигун — „президентом" комуністичної Польщі

Варшава. — В середу 12 серпня ц. р. польський сойм обрав на голову Державної Ради Едварда Охапа, — це становище відповідає позиції голови совєтського Верховного Совєта і так само, як в СССР, є рівнозначне з становищем президента держави чи пак президента республіки. 58-літній Владислав Охап, родом з Кракова, був — як активний комуніст — кількакратно арештований в Польщі перед 2-ою війною а в 1937 році був засуджений на 10 років в'язниці за шпигунство в користь Совєтів. Після того, як совєтські війська ввійшли до Польщі, вони звільнили його і він поїхав до СССР, де став політруком у творених там комуністичних військових формаціях. Також в „людовій" Польщі став був головним військовим політруком, а після того займав різні високі становища в тамошній комуно-державній єрархії: був першим секретарем „Об'єднаної робітничої" себто насправді комуністичної партії після смерти Болеслава Берута, міністром хліборобства та одним із найближчих співробітників Владислава Гомулки. Едвард Охап став „президентом" Польщі після Александра Завадського, який помер в минулу п'ятницю.

У СВІТІ

● Комуно - китайське радіо з Пейпінґу передало цілу передачу, присвячену Хрущову, при чому називалося його „найбільшим ревізіоністом сучасного світу, конспіратором, кар'єристом і дволичним гіпокритом".

● Комуністичні партизани у В'єтнамі розкидують своїми агентами летючки по селах і містечках з перестерогою, що вони, комуністи, атакуватимуть тільки ті південно - в'єтнамські військові частини, в яких є американські старшини - дорадники. Ця тактика комуністів має на цілі настроїти вороже південно - в'єтнамських вояків до американських військовиків.

● Совєтський морський капітан Т. Макацарій закинув на сторінках „Ізвєстій" американському нищильникові „Кречмерові", що той малощо не зударився з совєтським кораблем „Грузія", який плив в сторону Куби. Совєтський капітан приписує зручності „Грузії" заслугу, що не сталася велика катастрофа.

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provide for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY N. J. 07303

Єдність республіканців

Конференція 25-ох видатних діячів Республіканської партії, що відбулася минулої середи в Герші у Пенсилвенії, проходила під знаком відбудови в Республіканській партії єдности, яка захиталась була на минуломісячній партійній конвенції у Сан Франсіско. Члени ліберального крила Республіканської партії, що його репрезентували на тій конвенції такі видатні діячі, як нюйоркський губернатор Нелсон А. Рокефеллер, пенсилвенійський губернатор Вілліям Скрентон і колишній амбасадор в Об'єднаних Націях та в Південному В'єтнамі Генрі Кебот Ладж, вийшли з конвенції з переконанням, що їхні погляди знехтувала і змайоризувала велика більшість консервативних членів конвенції. Внаслідку, під знаком запиту стало підтримування кандидатури офіційного кандидата Республіканської партії у президентських виборах сен. Б. Голдвотера партійними апаратами деяких східніх стейтів і деякими партійними лідерами в стейтах. Конкретно, ішлося, наприклад, про губернатора Нюйоркського стейту Рокефеллера. Нюйоркські сенатори Кеннет Кітінґ і Джекоб Джевітс, як також сенатор Кліффорд Кейз з Ню Джерзі більш або менш виразно відмежувалися від кандидатури Голдвотера. Тому привернення загроженої єдности в партії стало найпершим завдання республіканських лідерів, які усвідомлювали можливість великої шкоди із внутрішньопартійної колотнечі.

Беррі Голдвотер пішов далеко назустріч вимогам своїх однопартійних критиків. Він виразно затаврував екстремістів правого й лівого напрямків, назвавши на ім'я Ку Клукс Клан і комуністів. Він потвердив своє позитивне відношення до системи соціяльної забезпеки, — обіцяв, у випадку, якщо буде вибраний президентом країни, льояльно виконувати закон про громадянські права, — заявився за підтримування Об'єднаних Націй „щодо цілей, що їх вони собі первісно намітили", — заявив себе прихильником закордонної політики, веденої за урядування Д. Д. Айзенгавера. Він заповів, між іншим, що, ставши президентом ЗДА, засягне спершу поради у найкращих знавців міжнародних справ, зокрема в Айзенгавера, поки призначить державного секретаря та секретаря оборони. Застерігшись різко проти тих, які закидають йому, що він „стріляє зопалу", Голдвотер тим самим намагався створити враження про себе, як державного мужа, який приймає поважні постанови тільки після глибокої призадуми.

Цей виступ Голдвотера на конференції в Герші, попереджений довірочними нарадами з ген. Айзенгавером та іншими республіканськими лідерами, значно поліпшив шанси на привернення повної партійної єдности. Виразно й беззастережно заявив свою підтримку Голдвотерові - Міллерові Д. Д. Айзенгавер, — на сторону Голдвотера - Міллера перейшов Нелсон А. Рокефеллер. Найпалкіший офіційний суперник Голдвотера на партійній конвенції, губернатор Вілліям Скрентон, уже тоді змінив позиції, коли погодився бути господарем і головою на конференції в Герші. Очікують, що в користь партійної єдности перерішать свої позиції також названі вгорі сенатори, особливо Кеннет Кітінґ, який втратив би шанси на перевибрання його, коли б, з одного боку, дістав проти себе демократичну кандидатуру Роберта Кеннеді, а з другого республікансько-консервативну кандидатуру колишньої амбасадорки в Римі Клер Бут Лус, яка втішається великою повагою і впливами.

Поминаючи подробиці цієї внутрішньопартійної гри в Республіканській партії і заанґажовані в ній особи, варто звернути увагу на явище, яке повинно мати свою повчальну вимову для нас, українців: коли в будь-котрій із двох головних американських партій виринає загроза розколу, то негайно провадиться акція в користь замирення, в користь єдности, з доброзичливою готовістю всіх сторін до поступок і згоди. Коли сенатор Голдвотер заявив, що в його партії є „місце для всіх", і що він хоче створити в партії „клімат, у якому всі почували б себе вигідно і вдома", — то це є доброю наукою і прикладом для кожного, як ставити добро своєї громади і нації понад особисті чи вузькопартійні погляди.

Роковини „муру ганьби"

Три роки тому східньонімецький маріонетковий уряд Ульбрихта, який діє за помахами московського жезла, збудував посеред Берліну бетоновий мур. Світова преса, слідом за берлінцями, назвала його комуністичним „муром ганьби". Які причини викликали будування муру, пов'язане з очевидною втратою й без того примарного престижу уряду Східньої Німеччини? Передусім — масова втеча німців із Східнього Берліну до вільних зон міста, що їх охороняють американські, англійські та французькі вояки. Друга причина — постійне намагання комуністичних диктаторів відгородити своє населення від решти світу, як лише можна певніше. Третя причина — забезпечитись від повторення революційних зривів у Східньому Берліні, коли поневолені німці масово перебігали до американської та інших зон, одні щоб дістати хліба, інші щоб втекти із тієї частини міста.

У давнину Китай, тоді ще не червоний, а свого природного, жовтого кольору, намагався відгородитись від світу Великим китайським муром. Мільйони робітних годин витрачено на його будівництво в гористій, дикій місцевості, десятки тисяч жертв різних хвороб та нещасливих випадків поховано під тим муром. Та скоро виявилось, що вся праця була даремною, бо мур стоїть, а життя йде вперед. Але китайський мур будували в ранньому середньовіччі...

Що дав мур комуністичній Східній Німеччині? 30 000 німців, переважно молоді, не зважаючи на смертельну небезпеку, прорвалися крізь нього, через нього і під ним у Західній Берлін — до світу свободи. 51 особу забили комуністи під час спроби дістатися через той мур у Західній Берлін. Десятки чи й сотні переважно юнаків і дівчат, поранили та покалічили комуністи під кривавим червоним муром. Найстрашніші людські трагедії відбувались і відбуваються під „муром ганьби", який, звичайно, допоміг Ульбрихтові затримувати східньонімецьких втікачів, але — одночасно — допомагає багатьом політично незрячим у західньому світі прозріти. Східньонімецький мур — це вирок, що його винесли комуністи самі собі, своєму „комуністичному вченню", взагалі комуністичній доктрині. Навіть Хрущов, походжаючи вздовж муру власної ганьби, потуплював очі, хоч і намагався посміхатись перед фоторепортерами.

На світі є немало мурів, подібних до східньоберлінського. Таким муром роз'єднали комуністи живе тіло німецького, корейського, в'єтнамського народів. Таким же муром відгороджено нашу Україну, з її тисячолітнім зв'язком із західньою культурою — від світу свободи, від Західньої Европи. Ним же відгородили кремлівські диктатори всі країни „соціялістичного табору", усі поневолені народи — солдатськими багнетами, забороною поширювати світову пресу, коштовними заглушувачами закордонних радіопрограм, забороною читати книжки інакомислячих... Є багато форм єдиного „муру ганьби" комунізму. Але світ, устами посадника Західнього Берліну, Віллі Брандта, заявив ще раз червоним імперіялістам у середу 12-го серпня, в „ювілейний" день муру: „Ми ніколи не погодимось на той мур, ми ніколи не погодимось на поділ нашого народу".

Мих. Килимний

ДВЕРІ В ДЕНЬ

Куритиба. — Так тепер прийнято називати недавню протикомуністичну революцію.

Досить довгі роки перебування Бразилії під керівництвом нечесних і несумлінних осіб поклали тяжку печать на країну. Місцева преса слушно порівнює донедавню ситуацію Бразилії з темною ніччю. Однак, після революції денного світла ще не видно, ще тільки можна відчувати його прихід. Ось тому демократична, протикомуністична революція 31 березня — 1-го квітня лише показала народові „двері в день", які ще треба відчинити.

Президент Кастельо Бранко і уряд, який прийшов по революції, головну увагу скерували на боротьбу з корупцією. В цій справі заарештовано і покарано багато осіб. Проте, виявляється, що годі всіх винних притягнути до відповідальности, годі самими адміністративними та судовими заходами зліквідувати корупцію. Нею бо пройняті доволі широкі шари населення, численні установи та організації. Наведемо конкретні факти.

Колишній президент Жвон Гулярт мав земельних мастків більше як вся територія естада Гванабара. Їх обчисляють на тисячі квадратових кілометрів. Таке майно Гуляртові прийшло дуже легко і в короткому часі. Але кілька своїх мастків в естадах Гоєс, Мато Гроссо та Ріо Гранде до Суль колишній президент використовував для контрабанди, що її провадив на широку міру з Арґентиною, Параґваєм, Болівією та Уруґваєм. Гулярт до тих країн перепачковував каву, м'ясо, шкіру, коней, свиней, овець, рогату худобу, а звідти контрабандним шляхом діставав автомобілі, електричні холодильники, трактори, будівельні й сільськогосподарські машини, килими і навіть зброю чеського виробу. До цих своїх операцій втягнув місцеву поліцію, прикордонні військові частини (використовував навіть їх касарні), чимало урядовців, шоферів, робітників. Одержане з-за кордону ішло по високій ціні на продаж до бразилійських крамниць.

А от інший приклад. До міста Сантос прибуває найбільше кораблів із-за кордону й тут найчастіше влаштовувались страйки вантажників. Але під час страйків кораблі розвантажувались, хоч вантажники, члени професіонального синдикату спокійнісінько вилежувались собі на пляжах. Справа в тому, що кожний такий вантажник мав при собі від одного до трьох не-членів синдикату, які — працювали на нього. Робилося це просто: синдикат домовлявся з корабельними компаніями про розвантаження кораблів, але розвантажували їх не-члени синдикату, так звані „баґріньос", тобто маленькі рибки, одержуючи за це мізерну оплату. Отак і страйки відбувались, і штрайкбрехерів не було, і кораблі розвантажувались.

Подібних прикладів з бразилійської дійсности можна дати безліч. Провідники недавньої революції, а з ними й президент Бранко, прийшли до висновку, що для припинення корупції в країні потрібний досить довгий час. І власне тому поставлено питання перед федеральним сенатом і парляментом про проне тільки пороротн корупцію, довження мандату президентові аж до 15-го березня 1967-го року. Мандат продовжено, і Кастелльо Бранко зобов'язався до визначеного реченця не тільки побороти корупцію, а й провести ряд основних реформ в адміністрації, рільництві, торгівлі й промисловості, культурі й освіті, банковій системі; соціяльній ділянці.

Продовження мандату і зобов'язання президента викликали гострий спротив уже не тільки в середовищах, пов'язаних з колишніми президентами Гуляртом, Квадросом та Кубічеком, а й серед прихильників та надхненників недавньої революції. Зокрема виникли гострі розходження між президентом і губернатором естада Гвабанара, Карльосом Лясердою, який багато спричинився до перемоги революції.

Лясерда і „лясердисти" вважають, що роля недавньої революції мусіла б закінчитися лише показом „дверей у день", а вже самі ті „двері" має відкрити новий президент, вибраний у жовтні 1965-го року. Як відомо, Лясерда є кандидатом у президенти, і саме він у своїй програмі вже давно виставив справи поборення корупції і проведення потрібних для оздоровлення країни реформ. Лясерда також підкреслює, що теперішній президент країни є військовик, отже не розуміється на адміністративних, економічно-господарських та культурно-виховних справах.

Тим часом Кастелльо Бранко та його прихильники покликаються на те, що лише президент і уряд, які були наставлені революцією і дістали від неї, записані у відповідному Інституційному Акті, надзвичайні повноваження, спроможні провести в життя всі потрібні для нормалізації стану країни заходи, а вже оздоровлену Бразилію передати на керму звичайним шляхом обраного президента. До речі реформується й сама виборча система, щоб не купувалося голосів під час виборів.

Все ж не тільки більшість у парляменті та сенаті, а й пресові голоси, постанови громадських та політичних середовищ, нарешті масові пожертви до державної скарбниці переконливо доводять, що переважаюча більшість населення Бразилії підтримує заходи уряду, схвалює продовження мандату президентові Кастелльо Бранко.

Але все частіше, з усіх боків ставиться перед президентом і урядом вимоги припинити інфляцію валюти, зростання дорожнечі та ожебрачення населення. З офіційних повідомлень видно, що уряд шукає шляхів для осягнення цього, хоч покищо позитивних наслідків не видно. Де в чому уряд навіть відступив від прийнятих засад, зокрема підвищивши платні військовикам та державним службовцям, з огляду на підвищення коштів життя. Невідомо ще, як буде із загальною мінімальною заробітною платнею, що вже дуже відстала від цін на промислові і харчові продукти.

Тим часом заповідається проведення банкової реформи, залучення чужинецьких капіталів у розбудову Бразилії, що за попередніх президентів майже зникли з країни, скорочення адміністративних видатків та збільшення продукції. Вважають, що протягом найближчих 3-4 місяців має виявитися, чи теперішній уряд зможе вив'язатися із своїх завдань.

В. Дубровський

ХАЙ ЖИВЕ ПЛАХТА!

Про Український День 19-го липня ц. р. на Світовій Виставці в Ню Йорку наші газети подали широкі звіти, зокрема щодо показу там українських народних строїв. Це нагадало мені один епізод з мого життя.

Влітку 1924-го року, бувши завідувачем Чернігівського Крайового Історичного Музею, мешкав я по сусідству з проф. І. В. Моргилевським, який досліджував у Чернігові архітектурні пам'ятки великокняжої України.

Одної неділі І. В. Моргилевський повідомив мене, що до Чернігова мав приїхати з Києва американець МекНотен з дружиною. Там він працював в організації АРА, що допомагала голодуючим. МекНотени хотіли оглянути чернігівські пам'ятки архітектури. За кілька днів перед їх приїздом, дружина проф. Моргилевського, Євгенія Олександрівна, сказала мені про свою турботу:

— Я хотіла б щонебудь подарувати на пам'ять місис МекНотен, бо вони були такі ласкаві до нас і просто рятували нас від голоду. Але вона — багата американка, а я — бідна українка. Я не маю досить грошей, щоб купити для неї щонебудь коштовне. Що ви порадили б мені?

— Підіть у п'ятницю на Старий Базар і купіть там за три карбованці плахту. Селянки кожного базарного дня продають плахти власного виробу по 3-5 карбованців. Це напевно сподобається вашій американці.

Євгенія Олександрівна сумнівалася, що наша селянська плахта може сподобатись вибагливій американці. Але вона таки пішла на базар і купила розкішну, багатобарвну плахту.

Північ Чернігівщини — це бідний край: супіски й суглинки, малі врожаї. Проте, багато там лісу, луків. Там випасались вівці, а тому селянки мали подостатку власної вовни, з якої виготовляли взимі при „посвіточах" (запалені соснові тріски на залізному вркуші) чудові плахти, пофарбовані не фабричними, а натуральними фарбами, виготовлюваними праматеринською технікою. Червоні, жовті, сині й зелені кольори на тих плахтах дивно сяють і ніколи не вицвітають.

В неділю, коло полудня, по вулиці заторохкотіло американське авто — дивовижа тоді для Чернігова! — і МекНотени підкотилися до Архіву. Євгенія Олександрівна приготовила для них сніданок, на який запросила й мене, бо одразу по сніданку ми мали піти оглядати пам'ятки. Перед сніданком вона подарувала місис МекНотен плахту. На наше здивування, американка, аж затремтівши від захоплення, заявила:

— Я об'їхала всі країни Південної Америки, багато країн Африки й Азії, Полінезійські острови, Австралію й Нову Зеляндію, і всюди купувала місцеві вироби народного мистецтва. Але такої виняткової краси, як оце я зараз бачу, ніколи й ніде не бачила! Це — щось надзвичайне!

Американка поклала плахту на софу, так, щоб бачити її під час сніданку. Вона раз-у-раз озиралася на плахту, і посмішка задоволення не сходила з її обличчя. Після сніданку вона ще раз сердечно подякувала Євгенії Олександрівні за такий дорогоцінний подарунок (бо вона не припускала, що за плахту заплачено всього 3 карбованці).

— Це буде найкраща річ у моїй колекції!

У моїй пам'яті виринув і інший спогад. Після революції 1917-го року життя в Ніжені занепало. Ціни на продукти зростали щодня. Тоді студентка місцевих Вищих Жіночих Курсів Женя Спаська, донька місцевого священика, задумала зорганізувати майстерню українського мистецьких виробів. За допомогою кооперації та декількох жидів (Г. І. Сиркін, Левицький та ін.) таку майстерню влаштовано: там вишивали, гаптували, мережали, різьбили на дереві, ткали тощо. Незаможні жінки брали замовлення додому і тим підробляли на прожиток. Майстерня процвітала, бо приїжджі з сіл та й місцеві мешканці, хто мав гроші, охоче купували ті вироби. Женя малювала взірці для вишиванок, плахт, ткання і різьби, використовуючи старовинні українські вироби. Потім совєтська влада зліквідувала українські кооперативні організації, і майстерня припинила своє існування. А Женю кудись запроторили.

По країнах нашого розселення тут і там робилося спроби створити майстерні українських мистецьких виробів. Розуміється, чужинки не стануть носити наші плахти, але ж плахти — найліпша прикраса на софу, на стіну, на ліжко. Коли я жив у Харкові, то щороку привозив собі з Чернігова, де я одвідував свою матір, нові плахти, і ними ми оздоблювали наші кімнатки.

Українське народне мистецтво — вічне джерело втіхи й наснаги, де б ми не були. Бо в цих речах сконденсований мистецький досвід багатьох поколінь. Коли я дивлюся на „модерні" картини, я дивуюся, наскільки вони нижчі своїм естетичним рівнем від виробів чернігівської малописьменної сільської бабусі, що взимку при „посвітачі" виготовляє шедеври безпредметного, абстрактного мистецтва — плахти.

Англомовна Енциклопедія Українознавства, на жаль, дуже коротко свідчить про плахти (стор. 300 — про техніку ткання, і таблиця коло стор. 398 — тільки один взірець плахти з Полтавщини). Чомусь багату на плахти Чернігівщину замовчано. УРЕ (т. XI, стор. 246) в дуже короткій статті — „Плахта" згадує, що „в минулому славилися плахти Чернігова, Полтави, Кролевця, Диканьки, Клембівки. Частково (плахта) збереглася на Буковині, а також як святкове декоративне вбрання на всій території УРСР".

Пригадую велетенські скарби різних мистецьких українських виробів, в тому числі й плахт, у Київському Державному Музеї Українського Мистецтва, в Полтавському, Чернігівському, Харківському, Січеславському та інших музеях України. Не виключена можливість здобути з тих музеїв кольорові фотографії плахт, — для взірців у наших майбутніх майстернях українських мистецьких виробів на еміграції. Ще живуть слава Богу, бабусі - емігрантки, які знають це виробництво. А вовни знайдеться тут досить. Тільки треба уникати фабричних фарб, а виготовляти натуральні за праматеринськими рецептами. Наші бізнесмени могли б зорганізувати такі майстерні і тим прислужитися для розвитку українського народного мистецтва, та й дати приробіток домашнім господиням, які вже не можуть працювати на фабриці. Рятуйте нашу рідну плахту!

Похід української культури

Відслонення пам'ятника Т. Шевченкові у Вашингтоні 27-го червня цього року, при участі ста тисяч українців, а 19-го липня цього року „Український День" на Світовій Виставці в Ню Йорку, при участі понад десяти тисяч народу — це дві знаменні події, світова маніфестація українства проти Москви й показ високого рівня культурних надбань нашого народу.

Можна сподіватися, що ці обидві події стануть великим стимулом до ще зусильнішої праці українців на терені ЗДА в користь поневоленої Батьківщини.

У Вашингтоні стверджують, що пам'ятник Шевченкові став атракційним місцем для туристів. Там, біля бронзової постаті Кобзаря, можна почути тепер мови народів цілого світу.

Дальшою точкою в плані походу української культури повинна бути акція в справі придбання репрезентативного дому „Української Культури" біля Шевченкового пам'ятника у Вашингтоні, де туристи, чужинці — в першу чергу, могли б отримувати правдиві безсторонні інформації про Україну, її нарід, його культуру, де був би приміщений музей з шевченкіяною.

Хочеться вірити, що Український Конгресовий Комітет Америки, як речник української громадської думки на терені ЗДА, продовжуватиме діяльність Комітету Пам'ятника Шевченкові аж до того часу, доки не буде сплачена остання цеголка в домі „Української Культури", що був би рівночасно Українським Інформаційним Центром.

Кожна акція вимагає фондів і ще раз фондів. Отож не забуваймо про Національний Фонд — джерело прибутків для всіх акцій Українського Конгресового Комітету Америки.

Роман С. Голіят

Федір Дудко

МОЯ МОЛОДІСТЬ
(СТОРІНКИ З АВТОБІОГРАФІЇ)

(23)

Але всі ці заходи були марними. В понеділок по першій лекції мене викликали з кляси до директора. Директором новгородсіверської гімназії був дуже несимпатичний, „черствий", як казали гімназисти, москаль Васільєв.

— Чому ви не були в суботу на гімназійному балю? — запитав він, коли я ввійшов до його кабінету. — І де саме в той час були?

— Я був на балю в Народному Домі, і це може посвідчити Михаїл Іванович, з яким я там розмовляв.

— Ні, ви ліпше відповідайте на запит, де тоді були? — наполягав Васільєв.

— Був, кажу, в Народному Домі, — уперто стояв я на своєму.

— Ще раз питаю, де були?

— Ще раз кажу, що на балю в Народному Домі.

— Що? — круто повернувся до мене Васільєв. — Замалчать!

— Як я можу мовчати, коли ви питаєте мене?

— Марш із покою! — розлютився директор. — Я тебя научу дісціпліни!

— „О, то й тут хочуть мене тої славної дисципліни вчити!" — подумав я і вперто стояв на місці.

— Марш, кажу! Тобі, очевидно, однаково, чи бути в гімназії, чи ні?

— О, так! — зухвало відповів я. — В такій, як ваша, однаковісінько.

— Малчать! — крикнув Васільєв. — Сопляк!

Я здригнувся і, не в силах стримати себе, бухнув просто в лице Васільєву:

— А ще директором називається! Швець!

Круто повернувся і вийшов із кабінету, гучно хрьопнувши за собою дверима.

— „Н-ну, значить, кінець усьому! — думав я, простуючи коридором до своєї кляси. — Кришка!"

Ввійшовши до кляси, я забрав з-під лави свої книжки й зошити, вклонився вчителеві і, чуючи на собі допитливі погляди його й товаришів, вийшов.

— „Скінчено! — думав я, виходячи з будинку гімназії і простуючи до свого мешкання. — Алеж що далі я маю робити?"

Ті шори, що ввесь час стягали мене й тримали в сліпій покорі перед чимось, що я ненавидів усією своєю істотою, раптом обірвалися і я свобідно відітхнув, але рівночасно відчув іще раз тривожливий запит у своїх думках: — „Так, так, а все ж таки, що далі буде?"

Цей запит почув я і з уст товаришів, які, повернувшись після лекцій із гімназії і довідавшись про все від мене, голосно ахнули.

Справді, щось треба було робити, але що? Одно було ясно, що далі мені ходити до гімназії після цієї розмови з Васільєвим було годі. Це признали всі. І я перестав ходити.

Минали дні. До гімназії я не ходив, але, живучи на гімназійній кватирі, не поривав зв'язків із нею. А головне, живучи на цій кватирі, наражував себе рано чи пізно на спіткання з Михалапом, а це спіткання ні Михалапові, ні мені не віщувало нічого доброго. Я навіть почав був носити при собі невеликий фінський ніж. У Михалапа був дуже великий, випасений живіт, отже я постановив цей свій ніж, в залежності від обставин, заткнути йому в живіт. Чи я справді зробив би це, не скажу, але про свій замір розповів товаришам. Це дійшло, треба думати, до Михалапових вух, і він перестав приходити до нас на мешкання з „візитами". Звичайно приходив раз на два тижні, а ось минав уже майже місяць, а він не з'являвся. Один тільки раз, зовсім несподівано, спіткав я його на вулиці. Перепустив попри себе, а потім услід йому вигукнув:

— Михалапе, гад проклятий! Доносчик, шпигун, байстрюк!

Він справді був нешлюбним сином одної міщанки, про що знали всі в місті.

Михалап, не озираючись, наддав ходи й швиденько втік від мене.

В тому часі, не маючи що робити, я частенько навідувався до свого товариша-однокласника Віктора Мурашка, що жив самотньо на приватному мешканні недалеко від мене.

— От винаймав би ти так, як я, приватний покій, — говорив він мені, — і мав би святий спокій. Таж коли Михалап надумався б показати свого носа до мене, я маю повне право вхопити його за комір і викинути за двері. Дивуюся, як це комусь забракло клепки в голові, щоб видумати щось таке, як ці „общі квартіри"!

На запросини Віктора Мурашка я пару разів їздив із ним кіньми до його рідного села Шептаків, що було у віддалі кількох верст від Новгорода Сіверського. Там у невеличкому мастку його покійного батька порядкувала господарством Вікторова мати-вдова. У тих Шептаках Віктор Мурашко показував мені писані на перґамені гетьманські універсали про дарування його прадідові, осавулові якоїсь козацької сотні, за якісь військові заслуги села Шептаків. У цих Шептаках, як розповідав Віктор, відбувся між іншим тихий церковний шлюб московської цариці Лисавети, коли вона приїздила на Україну, з батуринським козаком Олексою Розумом, що вже називався тоді графом Розумовським.

Час минав, до гімназії я не ходив і та невиясненість ситуації, яка створилася довкола мене, все зростала. Найгірше було те, що ні я, ні гімназія про це не сповіщали мого батька.

Не знати, чим усе це скінчилося б, якби нарешті не прийшов до мене Віктор Мурашко й не заявив:

— Слухай но, чоловіче добрий, поговоримо на людський розум. Мусиш зрозуміти, що з того дурного становища, в яке ти поставив себе, треба нарешті якось вийти. Чим скоріше, тим ліпше для тебе. Єдиним виходом з нього є те, коли б батько приїхав сюди й добровільно забрав тебе з гімназії. Всі ми чекали, що тебе за все те, що ти накоїв, із гімназії викинуть. На щастя, цього чомусь не сталося. Ми вже ходили довідуватися про хід справи до інспектора. Він нічого не знає ні про твій конфлікт із директором, ні про твій замір покинути гімназію. Отож, гнівайся чи ні, а я в порозумінні з інспектором і нашими найближчими приятелями постановив у твоїх інтересах написати про все до твого батька й просити його якнайскоріше для вияснення справи приїхати до Новгорода Сіверського. І я це вчора зробив.

Перспектива приїзду батька мені зовсім не всміхалася. Як я почуватиму себе перед ним? Але, з другого боку, я дуже втішився, що справа, нарешті, вийде із сліпого кута. І, хоч я чув деяку тривогу в душі, став нетерпляче чекати на батьків приїзд.

За пару днів мій батько приїхав. Багато мене не розпитував. Проте, докладно про все переговорив із Віктором Мурашком, пішов до гімназії і склав на руки інспектора заяву, що забирає мене з школи. У свідоцтві, яке мені видала гімназія, ані словом не згадувалося про мій зухвалий вчинок, а в оцінці моєї поведінки стояв бал 5. Чогось ліпшого — так бодай признали всі — не можна було сподіватися. Я попрощався тоді з своїми приятелями й наступного дня, не заглядаючи до гімназії, покинув Новгород Сіверський.

(На цьому уривається автобіографія покійного Ф. Дудка, яку почав він писати в грудні 1957 року — Ред.).

Наради Відділів УККА в Сиракюзах, Рачестері і Боффало

В останньому часі Український Конгресовий Комітет Америки повів широку акцію для створення Конгресових Округ з метою устабілізування збірок для Українського Народного Фонду. В таких Округах відбуватимуться наради з участю голів Відділів УККА і референтів збірок Національного Датку. Згідно з пляном, вібулись наради для Відділів УККА із середущої і північної частини стейту Ню Йорк. У суботу 19-го квітня відбулася нарада для Відділів середньої частини стейту в УНДомі в Сиракюзах, у якій заступлені були місцевості: Сиракюзи, Амстердам, Оборн, Вотервліт, Ютика. З рамени Централі УККА реферували пп. Іван Винник та Іван Базарко. — 20-го квітня відбулись загальні збори Відділу УККА в Рачестері, на яких, з рамени Централі реферував І. Базарко. — 26-го квітня відбулась громадська нарада, склицана Відділом УККА в Боффало, на якій реферували проф. Ю. Шумовський та мгр. І. Базарко.

Нарада в Сиракюзах відбулася в Українському Горожанському Клюбі і нею проводив голова місцевого Відділу УККА Іван Пігуляк. Представник Централі, п. Іван Винник, поінформував присутніх про намічені зміни в справі збірки "Національного Датку в біжучому році. Іх запроєктувала новостворена Фінансова Комісія під головуванням касира д-ра Ярослава Падоха. В першій мірі, бюджетовий рік буде вже з тим, 1964 роком достосований до календарного року. У майбутньому листа платників і жертводавців до Українського Народного Фонду буде виготовлена не як досі по місяцях, а по місцевостях. Кожного року певний відсоток відтепер із усіх зібраних грощей буде переданий на фонд купна дому в Ню Йорку для Українського Конгресового Комітету Америки. Для затіснення зв'язків між Централею і низовими клітинами плянується видавати українською мовою „Конгресовий Бюлетень". Вся ця праця вимагатиме більших фондів і над ці збіркою в терені референт довше зупинився, подаючи в тім напрямі різні суґестії і розпорядження Централі.

Пан Іван Базарко в доповіді з'ясував завдання, які стоять перед Централею УККА, а саме:

В Конгресі ЗДА є зголошені три резолюції:

1) Резолюція конґресмена Флада ч. 14 в справі створення постійного Конгресового Комітету Поневолених Націй;

2) Резолюція конґресмена Дульського ч. 174 в справі випуску Шевченківської марки для відзначення 150-тої річниці з дня народження Поета, Борця за Свободу;

3) Резолюція конґресмена Дульського ч. 846 в справі створення при Конґресовій Біліотеці в Вашинґтоні Відділу Тараса Шевченка.

Зреалізування цих резолюцій залежне великою мірою від нашого масового відгуку, тобто підтримки в листах і телеграмах до названих конґресменів.

УККА продовжує інформативну працю через видання своїх публікацій „Українського Квартальникна" і Українського Бюлетеню" та вітбитків з Конгресових Рекордів, з яких уже цього року вийшло дві, а саме: „Шевченко — зібрані листи і документи в часі кампанії проти побудови пам'ятника у газеті „Вашинґтон Пост" і „46-тиліття Незалежности України" — відбитка промов конґресменів і сенаторів, виголошених з нагоди відзначування 22-го Січня 1964 року в Палаті Репрезентантів і в Сенаті.

Вся ця та інша інформативна робота вимагає фондів. Іх дає наше громадянство. В майбутньому буде переведено коротку кампанію збірки, й всі ми повинні включитися, щоб вона пройшла якнайкраще. Референт подав докладні відомості про стан збірки нац. датку всіх Відділів, які брали участь у нараді.

Після доповідей відбулася дискусія, в якій взяли участь: адв. І. Заваликут, інж. І. Романюк, мгр. І. Городецький, панове М. Ковбаснюк, І. Пігуляк і І. Піндус, С. Гнатківський, Д. Олійник, М. Кривулич, П. Мажак, Я. Коваль, І. Тороус, П. Юра, С. Левита, І. Бикецький та В. Запаранюк. Усі вони подали дуже багато нових думок та суґестій для покращання праці УККА в терені. Потім у Народнім Домі відбулась товариська гутірка.

Загальні Збори Відділу УККА в Рачестері. Відбулися в Українсько - Американському Клюбі 19 квітня ц. р. Із звітів Управи було видко, що у проводі громадського життя у місті Рачестері стоїть Відділ УККА. Він улаштовує загально - національні імпрези та дбає про культурно - освітню роботу серед української громади. На новий діловий рік вибрано Управу в такому складі: адв. В. Андрушин — голова, члени — В. Шот, М. Ейна, Х. Довгалюк, М. Ґудзований, І. Олексин, Б. Губка, Гр. Мельник, Р. Гладун; Контральна Комісія: В. Пелешенко, М. Лялька, К. Пристай. Товариський Суд: д-р Л. Рубінґер, Д. Квасниця і І. Лучканич. У Зборах, з рамени Централі, взяв участь Організаційний Референт Централі УККА мґр. Іван Базарко, який подав відомості про працю УККА і розповів про нові фінансові напрямні в збірці Національного Датку. Збори вирішили включитися в нові напрямні праці.

Громадська Нарада у Боффало. Нараду на день 26-го квітня скликав Відділ УККА в УНДомі „Дніпро". Нею керувала президія в такому складі: д-р Нестор Процик, ген. Петро Самутин і секретарка Відділу УККА. Референтами з рамени Централі були: проф. Ю. Шумовський, який реферував про свою працю, як обсерватор УККА в ОН, і мґр. І. Базарко, який поінформував про працю УККА, що являється ініціятором і організатором всього українського громадсько-політичного життя в ЗДА. Українська громада в Боффало не належить до найбільших наших скупчень, але своєю поставою, організованністю та збіркою фондів на українські цілі належить до однієї з передових. Вона була першою, яка три роки тому зібрала повну суму, призначену їй на побудову пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашинґтоні. Є всі дані припускати, що в новій акції, яку переводить УККА, а саме — зібрання в короткому часі від всіх громадян, платників Національного Датку. Іхніх пожертв, місто Боффало буде також у числі перших.

УНС і семінар у Факс Чейсі!

Далеке Шикаґо і його українська громада за час своєї 60-річної історії все була динамічна. Шикаґо все хотіло бути першим у праці в українських церквах, УНСоюзі УККА та інших українських Оргнізаціях.

Коли мова про українську семінарію чи коледж у Факс-Чейсі, Союзове Шикаґо ще до приходу нової іміґрації мало там своїх дівчат-студенток. Має їх і тепер, бо слава Факс-Чейсу — його високий рівень навчання, виховання, опіка і патріотична українська атмосфера — гомонить по всій Американській Україні.

Я зустрівся з ґрадуанткою цього коледжу, Аретою Скірник. Закінчила вона цю колеґію 7-го червня ц. р. і сам митрополит ВПреосв. Кир Амвросій вручив дипломи 57 ґрадуанткам. У величавій церемонії ґрадуації цього одинокого українського дівочого коледжу в ЗДА, головним промовцем був президент Ля Сал коледжу, Денісл Берніcн. Дівчата покидали цей коледж — що лежить серед прекрасної природи, — його модерні будівлі і устаткування з великим жалем. З жалем прощали вони свою „Альму Матер", що під дбайливою опікою Сестер ЧСВВ, здобула собі ім'я одної з найкращих в стейті Пенсильвенія.

Арета Скірник

Взірцево ведені гуртожитки опустіли на 3 місяці, щоби по феріях прийняти нових учнів, в тому й нових союзовців, для виховних і научних занять. Арета Скірник, членка 125-го відділу УНСоюзу, вже дістала працю вчительки в цілоденній школі при парохії св. о. Миколая. А вечорами буде продовжувати свою освіту.

Бажаємо Ареті успіхів у студіях а нею зокрема тішиться і щастя бажає 125-ий відділ — Сестрицтво Благовіщення.

Степан Куропась

Роберт Ваґнер атакує Ґолдвотера, сподіваючинь номінації на віце-президента

Ню Йорк. — Посадник Роберт Ваґнер, який минулого тижня критикував номінованого на віце-президента від Республіканської партії конґресмена Вілліяма Міллера, тепер заатакував сенатора Беррі Ґолдвотера, кандидата на президента ЗДА від республіканців, а також губернатора стейту Ню Йорк, Нелсона Рокефеллера, за підтримку Ґолдвотера. Як голова Крайової Ради Демократичного Національного Комітету, Ваґнер заявив, що пояснення сенатора Ґолдвотера про екстремізм половинні й неповні та були б „смішними", коли б справа не була „смертельно серйозною". Як посадник Ню Йорку і приватний громадянин, Ваґнер повідомив, що він молиться за мир на Кипрі та сподівається, що нова Женевська конференція принесе тому острову мир. У демократичних колах розцінюють заяву Роберта Ваґнера, зроблену після недавнього побачення з президентом Джансоном, як виразний натяк на те, що посадник Ню Йорку хоче бути іменованим на віце-президента від Демократичної партії в наступних виборах.

● **До Шикаґа прибула англійська театральна трупа,** яка показуватиме п'єси Вілліяма Шекспіра. Першою виставою ітиме „Генрі V-й". Трупа виступатиме в ЗДА у зв'язку з 400-літнім ювілеєм народження Шекспіра.

Д-р Ігор Ростислав Луговий

До числа наших надійних молодих професіоналістів належить 24-літній лікар у Монтреалі — д-р Ігор Ростислав Луговий.

Прийшов на світ 15 січня 1940 р. у Бродах, Зах. Україна, як син Лідії та Ярослава Лугових. Весною 1944 р. виїхав з родиною на еміґрацію до Австрії й Німеччини, пізніше переїхав до Бельгії, де в місті Лєсін почав ходити до народної школи і був завжди перший у клясі. В 1950 р. родина переїхала в Канаду й осіла в Монтреалі. Тут молодий Ігор закінчив з відзначенням народну і середню школи та клясичний коледж. Дістав стипендію на медичні студії у французькому університеті. На 3-ому році університетських студій був відзначений медалею та грошовою нагородою з фундації д-ра П. Мейсона за найкращі осяги в патологічній анатомії. Цього року він закінчив медичні студії „маґна кум лявде", дістав право на лікарську практику у Квебеку та лікарський диплом, здав федеральний іспит на право лікарської практики в цілій Канаді. За найкращі успіхи в ділянці клінічної хірургії дістав високе відзначення й нагороду „Телеспор Парізо". Тепер спеціялізується в ділянці серцевих недуг у Ст. Мери'с Госпіталь, і як стипендист має виїхати на дальшу спеціялізацію до Америки або Европи.

Ввесь час був активним пластуном, належав до Студентського Драматичного Гуртка ім. Котляревського. Під час студій записався до королівської канадійської морської фльоти, як кадет проводив кожні літні вакації у фльоті на Атлянтику або на

Д-р Ігор Ростислав Луговий

островах, відбув вишкіл у морській академії, як інструктор навіґації вчив моряків.

Варто згадати, що панство Лугові — це наша „союзова родина", пані Лідія — секретар 434 Відділу УНС у Монтреалі. Крім Ігоря — в цій родині є ще троє талановитих дітей: найстарша доня — Ляриса, закінчила 3 роки малярської школи, намалювала низку вартісних картин, відбула довшу подорож по мистецьких центрах Европи. Молодша доня Тереса закінчила з відзначенням 12-ту клясу академії Сестер Серця Марії у Вінніпеґу та дістала золоту медалю ЛУКЖ, а наймолодший син — 14-літній Юрко, закінчив з відзначенням 9 кл. і є завзятий пластун.

„Союзовій родині" панству Луговим — ґратулюємо за гарні успіхи їхніх талановитих дітей, а многонадійному лікареві — д-ві Ігореві — бажаємо піти слідами наших визначних лікарів - науковців і суспільників!

Союзівець

З ПЛАСТОВИХ ТАБОРІВ

— В дні 5-го липня відбулося торжественне посвячення нового басейну на Пластовій Оселі „Новий Сокіл" біля Боффала, де таборує кожного року пластова молодь із Боффало, Клівленду та Рочестеру. Закінчення будови басейну пройшло завдяки жертвенній та наполегливій праці членів Окружної Таборової Комісії із д-ром М. Сайкевичем у проводі, як також батьків пластової молоді. У посвяченні взяв участь, як представник КПСтаршини, її Діловод Господарки пл. сен. В. Рак, що передав привіт і признання КПСтаршини для всіх, що причинилися до завершення цього діла. На „Новому Соколі" таборували у місяці липні новачки в числі 30 під проводом ст. пл. О. Волчук і юначки в числі 32 під проводом ст. пл. У. Баб'юк і ст. пл. Д. Голубець — членів куреня УСП-ок „Буриверхи". В часі 25 липня до 15 серпня на оселі таборують новаки під проводом пл. сен. В. Мельника з Філядельфії і юнаки під проводом ст. пл. М. Баб'юка.

— На „Бобрівці" біля Гартфорду таборували у місяці липні новаки в числі 64 під проводом пл. сен. Я. Шеґрина і 51 юнак під проводом ст. пл. М. Красія. Адміністрацію таборів на „Бобрівці" провадив пл. сен. Б. Данко голова О. Т. К. на цю округу.

— Пластова Станиця Шикаґа уряджує у місяці серпні станичні табори: для юначок в околиці Шикаґа під проводом ст. пл. О. Гікавої - Сацюк в часі від 15 до 30 серпня і для юнаків на „Пластовій Січі" біля Торонта під проводом ст. пл. І. Ісаєва в часі від 1 — 30 серпня. Новацтво Станиці Шикаґо таборує на „Зеленому Ярі" біля Дітройту.

— На „Зеленому Ярі" біля Дітройту таборували в місяці липні новачки в числі 56 під проводом ст. пл. А. Петріни і юнаки під проводом ст. пл. Б. Крамарчука. В місяці серпні таборують там юначки під проводом ст. пл. Х. Камінської і юначки під проводом ст. пл. Л. Савчук.

— Пластова Станиця в Міннеаполісі запланувала вперше станичні табори в околиці Міннеаполіс в часі від 18 липня до 2 серпня. До співучасти запрошено пластунів із станиці Вінніпеґ. Табори зорганізував ст. пл. В. Мінкович — станичний з Міннеаполіс.

— В часі від 28 червня до 11 липня відбувся перший табір для вишколення членів проводів таборів юнаків п. н. „Лісова Школа". Табір із 20 учасників стояв під проводом пл. сен. В. Палієнка, ст. пл. П. Содоля, ст. пл. О. Черника та пл. сен. З. Яцури.

— В часі від 29 червня до 4 липня відбувся на „Вовчій Тропі" 37-ий курс новацьких виховників. 53-оє учасників працювало під проводом пл. сен. Л. Храпливої, пл. сен. Н. Кулинич і ст. пл. І. Юрчука.

— Табір - курс на 2-ий ступінь юнацьких впорядниць відбувся на „Вовчій Тропі" в часі від 11-го до 18-го липня із 8 учасницями під проводом пл сен. Л. Крупи, ст. пл. Н. Гафткович і ст. пл. М. Стойкевич.

— Мандрівний табір - прогулька роверами з ініціятиви 3-го курена УСП-ів „Лісові Чорти" для старших юнаків і пластунів відбулася під проводом ст. пл. В. Корнаги в часі від 23-го липня до 2-го серпня.

— Мандрівний табір для старших юначок і пластунок у горах Адірондак організують курені „Перших Стеж" в часі від 7-го до 14 серпня під проводом пл. сен. О. Колодій і ст. пл. С. Квасниці.

— Курс кадри морських впорядників організують діловоди морського пластування в ЗДА ст. пл. Н. Колцьо і ст. пл. М. Осінська в часі від 22 — 29 серпня на „Трикутномі Озері" в Конектікат. Курс має дати вишкіл у започаткуванні та веденні морських залог і призначений для старшого пластунства або юнацтва вище 17 років.

З НАШИХ БУДНІВ

ПРИГОДИ З ДІВЧАТАМИ

— Ви не повірите: не пробув я ще на цьому шматкові України і півдниии, а вже стільки пригод пережив! І то з дівгатами!.. Звигайно, не повірите. Котра з дівгат, подумаєте, схоге споглянути ласкавим оком на старого дідугана!.. А все ж таки буває... буває! Нема-то, як на „Союзівці"!

З першої таки хвилини взяли мене за серце союзівківські дівгата!.. Приїхав, ото, сюди десь коло полудня, заходжу в контору і питаю, ги є для мене кімната... А така горнявка, з оливковими огима, за віконцем, каже мені: „Ви, добродію, не турбуйтесь кімнатою, а сходьте гимскорше в їдальню, там обід дають. Пообідаєте гарненько, а там і кімната для вас знайдеться. Смагного!"

— Ой, дякую, дякую, голубонько, — кажу їй і доземно вклоняюся. — Спасибі тобі, дитино, що турбуєшся дідом, щоб дід з голоду не вмер і зразу ж таки обідати запрошуєш. Хай тобі Бог дасть здоров'ягко і гарного жениха.

Заходжу в їдальню, сідаю за стіл, а тут зараз закрутилась коло мене ужевкою бльондиногка, а така тонюсенька в поясі, мов стебельце, здасться, одним пальцем її переламаєш!... Все подає, все приносить і по-нашому говоре. Попросив, і добавогну порцію масла принесла, спасибі їй, а потім кивнула пальгиком на свою подругу в синій хвартушині, мовляв, біжи, спитав діда, ги дід, бува, гарки не вип'є... „Вип'ю, дітогки, вип'ю, та й ще дубельтову, за таких славних, українських дівгат!" Аж тут, гую, моя бльондиногка, ні з сього, ні того, питає мене:

— Прошу пана, а може дати вам гарбуза?

— Голубонько, змилуйся, — відповідаю їй, — та гому, з якої регі хогеш дати мені гарбуза, коли я до тебе й не сватався?

А дівгина зашарілась, спантелигилась, стоїть ні в сих, ні в тих, забувши язика в роті... Слава Богу, саме в цю пору нагодився пан менаджер, який гув нашу розмову і зараз, як то кажуть, вияснив ситуацію.

— Вибагте, каже мені, — пане добродію, ця дівгина тут народжена і не знає всіх нюансів української мови. Вона питалася, ги можна подати вам на десерт скибку кавуна, ги бажаєте гогось іншого?

— Он воно що! — сказав я тоді і трахнув себе долонею по лобі. — Треба ж було мені, старому ідолові, отак посоромити дівгину?.. Звісно, звідки ж їй знати всі нюанси про крайове женихання, коли вона тут народжена? Прости, кажу, голубонько, старому дідові та й вибагай!

Сердитий сам на себе за свій довгий язик, я відрікся і гарбуза і кавуна та й вийшов з їдальні трохи прогулятись. Звигайно, ноги самі понесли мене над союзове Чорне море, тобто до прекрасного басейну. Проходжаюсь над басейном, люльку покурюю — аж тут з води визирає маленька німфа, гудесне таке дівгатко, — шести рогків, не більше, все в золотих кугерях, а огенятка сині-сині! І дивиться на мене так розумно, ніби хоге щось сказати, але не знає як, поякому заговорити.

Тоді я зібрався перший на відвагу і своєю ламаною англійщиною питаю:

— Гав юр нейм?

— Галина, — відповідає.

— Ов, кажу, і далі безсердегно калігу мову ювілята Шекспіра: — Ю... юкрейніен ґерл?..

— Так, — відповіло синьооке янголятко: а ви такий старий, а ще не навгились по-українськи говорити!

Господи Боже!.. Якби моя маленька русалка не пірнула під воду, я був би вхопив її в обійми і запущив з радости, що воно таке мудре, що дало мені таку лекцію, так мене провгило!.. А щоб люди не багили, що старий дід прослюзився, я втік сюди, до бару, і попросив ще одну дубельтову... Нема-то, як на „Союзівці"!

Ікер

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

Преса в УССР

„Широкий асортимент періодичної преси має Україна: 14 республіканських, 34 обласних 17 міських, 7 міжобласних, 17 міських, 7 міжоб- над 250 газет парткомів виробничих управлінь." „Радянська Культура" (з 6 серпня), яка подає ці дані, замовчує, скільки цих газет і яким накладом виходить в російській мові.

Про плягіяторів

„Існують неписані традиції, за якими плягіят — це крадіжка. Якщо ви спіймали злодія, який витяг у вас три карбованці, його судить народний суд, а коли плягіятор переписує чужий труд і одержує за це гонорар, його не судять. Можливо ці традиції і штовхнули кандидата філологічних наук М. І. Дубину запозичити не тільки думки, а й цілі абзаци з виданої Львівським університетом брошури..." („Радянська Україна" з 5 серпня).

†

Ділимося з усіми сумною вісткою,
що дня 13-го серпня 1964 р. померла несподівано
на 69-ому році життя, заосмотрена
Найсвятішими Тайнами
НАША НАЙДОРОЖЧА МАМА, СЕСТРА
і БАБУНЯ
св. п. Марія з Кульчицьких
СУШКО
вдова по всч. о. Василеві Сушко.

ПОХОРОН відбудеться в ПОНЕДІЛОК, дня 17-го серпня ц.р. о год. 9-ій ранку з похоронного заведення Lilly-Zeiler до української католицької церкви св. Михаїла в Балтімор, а опісля на місцеве українське католицьке кладовище.

Горем прибиті:
ІРЕНА, ВОЛОДИМИР, СОФІЯ, ЯРОСЛАВ, ВІРА — діти;
ОЛЬГА, ІРЕНА, МИКОЛА, ЯРОСЛАВ, ВОЛОДИМИР — невістки і зяті;
СТЕПАНІЯ, ОЛЕНА — сестри в Краю;
ІВАСЬ, ДАРІЯ, ЗЕНОН, ОКСАНА, ЛІДА, МАРТА, ЗЕНОН, РОМАН, СОФІЯ, МАРТА — внуки.

В СЕРЕДУ, 19-го СЕРПНЯ ц.р., о год. 6-ій веч.
в 40-ий день смерти
св. п. Івана Мирошниченка
буде відправлена в церкві св. Володимира
при 82-ій вулиці в Ню Йорку
ПАНАХИДА
за спокій Його Душі,
про що повідомляє Рідних, Друзів і Знайомих
ДРУЖИНА.

Замість квітів
на могилу сл. п. нашої Дорогої Кузинки
ІРИНИ ДОМБЧЕВСЬКОЇ
$10.00 на Н.Т.Ш. в Ню Йорку складає
Д-р ІЛЯРІЙ ДОМБЧЕВСЬКИЙ з Родиною.

ПОДЯКА

В день відкриття пам'ятника Т. Шевченкові у Вашинґтоні нагло захворіла наша доня Віра. Тому, що нас не могли своєчасно віднайти, нею заопікувались Вп. п. Галина Хамула, п. Ляриса Ганущак, п. Дзвінка Саляк і станичний п. Тарас Трищ.

Цією дорогою складаємо Їм прилюдно нашу щиру подяку.

ЗЕНОВІЯ І ВАСИЛЬ НИКИФОРУК.

Ню Йорк, серпень, 1964.

Збори Відділів Українського Народного Союзу

НЕДІЛЯ, 16-го СЕРПНЯ 1964 р.:

КАРТЕРЕТ, Н. Дж. — Місячні збори Т-ва Запорозька Січ, Відд. 342, о год. 1:30 п. пол. в клясі ч. 2 при церкві св. Дмитрія. — Секретар.

Доповіді проф. д-ра О. Кульчицького в Торонті

При кінці квітня ц. р. до Торонта загостив проф. д-р Олександер Кульчицький у рямцях своєї наукової поїздки по Америці і Канаді. Під сучасну пору він займає цілий ряд преважливих наукових постів, тобто професора і проректора Українського Вільного Університету, голови Европейського Відділу НТШ, секретаря Міжнародної Академії Наук у Парижі, голови Німецько - Українського Товариства для Сприяння Українській Науці у Мюнхені та ін. Він знаний у науковому світі як спеціяліст у характерології та етно - психології і як автор численних наукових монографій та розвідок.

25-го квітня у шкільній залі УНО при коледж вулиці відбулась доповідь на тему „Постать Шевченка у перспективі доглибної психології". Доповідач пояснив квалітативну та квантитативну винятковість культу Шевченка особливістю деяких постатей його творчости, як „Перебенді", Прометея у „Кавказі", Алкида в „Неофітах" та ін. Такі постаті, пов'язані з мітологічними і леґендарними зображеннями, є, за Юнґом, „архитипічними", тобто формовані колективним, неперсональним і несвідомопсихічним життям народу, як колективу. І так, наприклад, „праобрази" співців - магів у роді Орфея як Перебенда, чи героїв - борців як Прометей, чи теж мучеників - праведників як Алкид, є оточені німбом особлившої „квазірелігійної" пошани, вияви якої нарід переносить на з ідентифікованого з ними автора. Це якраз і є основою виїмковости культу Шевченка.

26-го квітня у великій залі УНО відбулась зустріч достойного гостя з українським громадянством Торонта. При тій нагоді він виголосив доповідь п. н. „Структура української науки і її завдання у вільному світі". Покликаючись на українського соціолога д-ра Шлемкевича, доповідач розрізнив у науці (за Максом Шелером) три роди знання, тобто релігійно - метафізичне знання, гуманістичне знання з метою формування людини і технічне, тобто пов'язане зі заходами опанування природи при помочі техніки. Українці і квалітативно і квантитативно виявились рівнорядними із великими европейськими народами переважно в ділянці гуманістичного знання з соціологічно-істор. характером (Грушевський, Липинський, Драгоманів та ін.). Потрясення большевицької революції примусило українців присвячувати найбільшу увагу наукам зорієнтованим технологічно, а в гуманістичній ділянці дійшло до т. зв. (шпенґлерівської „псевдоморфози", тобто викрастилізування науки в чужих, сфальшованих формах. Завдання вільної укр. науки є вказувати на викривлення наукової правди у вільному світі і по змозі такими науковими спростованнями доводити до наукової полеміки з большевицьким сходом, тобто полеміки, що примушувала б марксистівсько - ленінських противників до виявлення позиції українців у вільному світі і тим самим до поширення їх поглядів у поневоленій батьківщині, бо щоб заперечувати чиюсь позицію конечним є спершу її з'ясувати.

27-го квітня проф. О. Кульчицький виголосив у шкільній залі УНО доповідь на тему „Технологічна цивілізація і „персоналістична культура". Прелеґент протиставив сучасну технологічну цивілізацію персоналістичній культурі. Він з'ясував, що технологічна цивілізація є створена трьома „м", тобто містом, машиною і масою, і що вона однобічно розгортає утилітарне і технологічне мислення та волю заволодіти природою, а при тому відвнутрішнює людину. Персоналістична культура розвиває „духову функцію" мислення людини, тобто мислення, що торкається релігійних, естетичних, теоретичних, соціяльних і політичних вартостей, які не служать людині, але яким людина повинна служити.

29-го квітня проф. Кульчицький гостив у Пластовому Домі, де відбулась зустріч пластової братії з її прихильником. При цій нагоді гість виголосив доповідь „Перетворення людини як ключева проблема марксизму - ленінізму". Прелеґент з'ясував марксистівсько - ленінську концепцію людини, вирізнивши у ній: 1) антропологічно - філософічну ідею людини, 2) погляди на людину, що виникли з діялектики марксизму проти психологічних концепцій вільного світу, 3) власні та притаманні для марксизму - ленінізму погляди на людину (павловізм). Людина за марксистівсько - ленінською концепцією є в остаточному висліді відрізана від сфери вартостей, але теж і від сфери підсвідомого, замкнена ареною марсистівської „правди", придавлена подвійною боротьбою проти природи, тобто працею і „боротьбою клясів", тобто боротьбою проти традиційного суспільства. Наслідком цього це людина екстравертна, активістична і аґресивна.

Відвідини і цінні доповіді д-ра Кульчицького часто були для учасників зустрічей духовим здобутком, бо проф. д-р О. Кульчицький, — це людина, активестична і аґресивна, скромна, повна приязні та гумору, а при тому глибокої і далекосяжної думки, що своїми аналізами і висновками простягається через минуле і сучасне аж у далеке майбутнє української культури серед нових обставин технологічної цивілізації.

Петро Б. Т. Біланюк

Тарас Боднарчук

Тарас Боднарчук

Тарас Боднарчук побачив світ 5 листопада 1946 р. в Мюнхені, як син Марії та Зиновія. Маленьким приплив до берегів Америки в 1949 р. та осів з родиною в Ютиці, Н. И. Тут почав ходити до американської народної шкали, та рівночасно і до української парохіяльної католицької школи при церкві св. Володимира. Середню школу (Ютіка Фрі Академи) закінчив у рр. 1960-64, градуувався 24 червня у „гонор груп". Найбільші успіхи мав у фізиці, математиці й німецькій мові. Належав до „Нешенел Гонор Сосасти", був головою німецького Клюбу, основником і головою Шахового Клюбу, зайняв друге місце у шахових міжшкільних змаганнях, що в них три перші місця зайняли українці: перше місце — І. Р. Дурбак, третє — Н. Томич. Був членом Спортового Клюбу, як активний тенісіст, управляв лещетарство та совгарство. Цього року зголосився до тенісових змагань на Союзівці. Як репортер — був членом редакційної колеґії шкільного альманаху „Академішен". За гарні успіхи в науці дістав стипендію „Ріджент" нюйоркського стейту та від ютицького коледжу. Записався до ютицького коледжу на „Ліберал Артс".

Належить до Пластового гуртка „Спартанці". Часто виступав як талановитий деклятматор під час шкільних імпрез. Крім спорту — займається філятелістикою.

Вихований у патріотичній родині та у Пласті під проводом такого досвідченого виховника молоді, що ним є місцевий Станичний Пласту і парох Ютики, о. сен. Б. Смик, — наш молодий випускник Тарас, що належить з цілою родиною до 484 Відділу УНС, — напевно продовжатиме родинні традиції.

Молодому випускникові-союзовцеві Тарасові бажаємо найкращих успіхів на дорозі університетських студій.

Союзівець

УСК Ню Йорк перед новим сезоном

Спортовий пікнік

В неділю, 23-го серня, на Українському Селі в Бавнд Бруку, Н. Дж. влаштовує УСК спортовий пікнік, в програмі якого будуть перші товариські футбольні змагання першої дружини УСК-у проти „Бока Джуніор". Обидві дружини гратимуть в найкращих складах, бо це будуть для них пробні змагання перед початком сезону нової ліґи „Великої Дванадцятки Східньої Конференції". УСК виступить в такому складі: Яблевський, Фрайтаґ, Янґ, Меквілкен, Цап, Картері, Скірка, В. Шмотолоха, Дозе, Шефер, Керр, Мулвой, Гіль і Р. Кіляр.

Спровадження нових змагунів

Управа УСК-у, поробила старання для спровадження двох нових змагунів з Англії і Шотляндії, які грали в першій дивізії. Один з них грав у дружині Вест Бромвіч Албіон, а другий в одинадцятці Гіберніян з Глазґов. Всі формальності вже полагоджені, остається лише оплатити їх подорож, щоб вони прибули до Ню Йорку перед початком вересня, коли мали б початися мистецькі змагання. УСК веде збірку пожертв на ту ціль серед симпатиків.

Треніґи футболістів УСК-у

Ланкові першої, резерви і юнацької дружини поставились строго до участи всіх змагунів у тренінґах, що їх веде високо-кваліфікований тренер, і застерегли собі, що тільки змагуни, які відбувають тренінґи, зможуть брати участь в змаганнях. Тренінґи відбуваються кожного вівтірка і четверга від 6.00 вечером в Центральному Парку при 83-ій Вулиці і 5-ій Евню. Український Спортовий Майдан будуть вживати в новому сезоні крім УСК-у два інші клюби, а саме „Бока Джуніорс" і „Гакоах". До майдану вже допроваджують воду і саме грище буде значно поліпшене перед початком сезону.

Доповнення Управи УСК-у

Вибрану раніше Управу Клюбу доповнено наступними референтурами: Я. Куровицький — провідник першої дружини, М. Гіряк — провідник другої дружини (резерви), Венгринович — член Фінансової Комісії і І. Дзядів — пресовий та інформ. референт.

Іван Дзядів

Короткі вісті

● **Кардинал Джовані Урбані**, патріярх Венеції, проголосив пастирського листа в справі щораз більшого числа автомобільних катастроф. Кардинал таврує явище „крови на асфальті" та закликає вірних до обережної їзди, як християнського обов'язку дбати за життя своє і ближніх.

● **Британський прем'єр** Алек Даґлас Гюм, як також лідер опозиції, голова Партії Праці Гаролд Вілсон і американський амбасадор у Лондоні Дейвід Брус — всі вони перервали наприкінці минулого тижня свої літні ферії та вернулися до Лондону у зв'язку з гострою кризою на Кіпрі. Британський прем'єр нараджувався з Вілсоном і Брусом.

● **64-літній Альфред Дей**, англійський пенсіоніст в Дартфорді, Британія, одружився з 18-річною Катериною Сатерленд, яку знав, коли вона була ще немовлям. Альфред Дей, вдовець, має четверо дітей, які всі старші за його молоду дружину. Ця остання заявила журналістам, що вона воліє свого старого чоловіка, який є ввічливий, совісний і надійний, від різних „молодиків", що не мають цих прикмет.

● **У московських „Ізвестіях"** заповіджено, що найближчим астронавтом буде знову — жінка. Советська преса натякає, що тією астронавткою, яка кружлятиме довкола Землі, буде Марина Попович, дружина советського полковника, яка скінчила авіяційну школу і перейшла різні вишколи, як пільот.

Розшуки

П-ню ОЛЬГУ ЛОТОЦЬКУ з Ходорова, правдоподібно живе в Ню Йорку, проситься зголосити на адресу: P. NABOLOTNYJ, 428 W. Girard Ave., Philadelphia 23, Pa., в дуже важній родинній справі. Шукає за нею дочка брата Михайла — Люба.

РОМАНЮК МИХАЙЛО, уроджений 1894 р. в селі Чернилів Мазовецький, пов. Тернопіль, виїхав до Канади в 1928 р. і перебував в околиці Альберти. Хто знав би його або його адресу, прошу ласкаво писати на адресу:
ВОЛОДИМИР РОГОВСЬКИЙ
25 E. 7th Street, New York, N.Y.

ТАРЗАН, ч. 5288. Знайшли кобальт!

Елізабетвіль, Бельгійське Конго. Бюро С. О. Дорсетта — президента Копальняної Компанії в Катанзі...

— Гаразд, гаразд. — сказав президент. — Том Расн та Адам Стовн! Які вісті приносять мої геологи з терену.

— Подивіться! — відповів самовдоволено Расн. — Читайте лябораторійний звіт про наші знахідки.

— Кобальт! гукнув Дорсетт. — Та ж цей метал вартує цілий скарб!